

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет гуманітарно-педагогічний
“19” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітня програма «Психологія» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробники: Міляєва В.Р. доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна орієнтована на оволодіння слухачами магістратури знаннями з теорії формування та розвитку педагогічної та психологічної науки, загальними положеннями; інструментами та методами для застосування цих знань у різних галузях людської діяльності; формування конструктивного підходу до оточуючих людей, колективів та груп з метою ефективного спілкування, співпраці та здійснення педагогічного впливу. Вивчаються психологічні характеристики ефективної діяльності в системі вищої освіти, а також механізми управління конфліктами та стресами. Пропонована програма навчального курсу «Педагогіка вищої школи» зорієнтована на потреби сьогодення – оволодіння ефективними освітніми технологіями, що є безумовним свідченням спеціальної (фахової) компетентності магістранта, і враховує сучасні наукові здобутки в організації навчально-виховного процесу ЗВО.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	Психологія	
Освітня програма	Психологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1,2
Лекційні заняття	15 год.	9
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	76
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни « Педагогіка і психологія вищої школи»– формування психолого - педагогічних компетентностей магістрантів, що сприяють ефективному вирішенню наукових, освітніх та особистісних проблем професійної діяльності у закладах вищої та фахової передвищої освіти; забезпечення умов для засвоєння магістрантами навчальної програми на рівні обов'язкових вимог державних стандартів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
 ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній діяльності.
 ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми в царині психологічної науки й практики.
 ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності зі збереженням власної ідентичності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
 ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
 ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості, аналізувати його результати, робити коректні висновки та розробляти вагомі для науки й практики рекомендації на їх підґрунті, представляти результати власних досліджень науковій спільноті.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

програмні результати навчальної дисципліни:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях, у тому числі іноземною мовою.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

2.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма			заочна форма	
	тижні		у тому числі	усього	у тому числі

		усь го	л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Педагогіки та психології вищої школи як галузь знань та сучасних досліджень в Україні													
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузь наукових знань, їх основні категорії та поняття.	1		2	2									
Тема 2. Система вищої освіти в Україні. Процес навчання у вищій школі.	2		2	2									
Тема 3 Психолого-педагогічні основи підготовки та проведення занять у вищій школі.	3		2	2									
Тема 4. Форми організації навчання у вищій школі.....	4		2	2									
Разом за модулем 1	4		8	8									
Модуль 2. Наукова організація праці в системі вищої освіти													
Тема 5. Дидактичні основи підготовки кадрів у системі вищої освіти.	5		2	2									
Тема 6. Особливості діяльності викладача закладу вищої освіти.	6		2	2									
Разом за модулем 2	2		4	4									
Модуль 3. Формування і розвиток психолого-педагогічної культури в закладах вищої освіти													
Тема 7. Корпоративна та педагогічна культура викладача вищої школи	7		2	2									
Разом за модулем 3	1		2	2									

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія як наука. Психіка й організм	2
2	Психічні пізнавальні процеси. Чуттєві форми сприйняття дійсності.	2
3	Психічні пізнавальні процеси. Раціональні форми сприйняття дійсності	2
4	Емоційно-вольова сфера особистості	2
5	Психологія особистості. Спрямованість. Мотиви. Самооцінка	2
6	Психологія особистості. Темперамент. Характер. Задатки. Здібності	2
7	Спілкування у процесі діяльності. Психологія конфлікту	2
	ВСЬОГО	15

5. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Психіка і організм. Розвиток психіки в онтогенезі.	2
2	Закономірності та взаємовплив відчуттів і сприйняття. Особливості уваги у людини.	2
3	Форми мислення та розумові операції. Особливості роботи пам'яті. Види уяви.	2
4	Мовлення людини як психічний процес і соціальне явище	2
5	Деструктивні емоційні прояви. Стрес як наслідок соціальної комунікації. Способи боротьби зі стресом.	2
6	Способи регуляції темпераменту у характері людини. Методи психологічного захисту особистості. Психологічний портрет особистості.	2
7	Акцентуації характеру. Ціннісні орієнтації особистості	2
	ВСЬОГО	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія та педагогіка вищої школи як галузь знань. Психологія освіти фахівця.	30
2	Ментальне здоров'я та психологія кризи як інструменти психолого-педагогічної стабілізації освітнього середовища ЗВО.	30

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне та письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1 Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Педагогіки та психології вищої школи як галузь знань та сучасних досліджень в Україні		
Практична робота 1. Категоріальний апарат психології та педагогіки вищої школи	визначати та аналізувати основні поняття, принципи й закономірності психології та педагогіки вищої школи.	10
Практична робота 2. Дидактичні основи педагогічного процесу.	характеризувати основні дидактичні підходи у вищій освіті; проаналізувати внесок видатних українських діячів у розвиток методології освіти, історичний контекст формування наукових ідей щодо освіти дорослих.	10

Практична робота 3. Сутність та класифікація форм організації навчального процесу у закладах вищої освіти.	аналізувати різні форми організації навчального процесу (лекційні, семінарські, практичні, експериментально-дослідницькі, тренінгові тощо); усвідомлювати їхню специфіку та навчальні цілі, можливості організації інтерактивної взаємодії .	10
Практична робота 4. Технології навчання як психолого-педагогічна категорія.	визначати психологічні чинники розвитку уваги та саморегуляції студентів; формувати ефективну стратегію мотивації слухачів, аналізувати види навчальності та спроможності особистості до навчання.	10
Практична робота 5. Особливості діяльності та особистості викладача вищої школи.	розрізняти стилі особистісної поведінки викладача, форми мислення, різні способи педагогічної діяльності, оцінювати їхній вплив на ефективність процесів розвитку та навчання людини.	10
Самостійна робота 1.	пояснювати зміст і завдання психології та педагогіки вищої освіти, характеризувати особливості освітньої діяльності у ЗВО; обирати відповідні дидактичні прийоми та інструменти.	20
Модульна контрольна робота 1.	демонструвати засвоєння теоретичних знань про предмет, завдання та методи психології та педагогіки вищої освіти, виявити розуміння особливостей функціонування освітніх процесів, а також показати здатність аналізувати різні психолого-педагогічні підходи в освітній діяльності.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Наукова організація праці в системі вищої освіти		
Практична робота 6. Сучасні теорії мотивації праці	порівнювати основні теорії мотивації, аналізувати їх застосування в діяльності керівників ЗВО; розробляти рекомендації щодо підвищення мотивації студентів та викладачів у різних організаційних умовах.	20
Практична робота 7. Психічне здоров'я суб'єктів освітнього середовища	визначати основні поняття психічного здоров'я, аналізувати фактори, що впливають на його збереження та порушення, а також застосовувати методи психологічної підтримки для психічного благополуччя студентів та викладачів.	20
Самостійна робота 2.	аналізувати теорії освіти та дидактичні підходи у навчанні дорослих; усвідомлювати вплив психічного здоров'я на ефективність навчання; застосовувати відповідні методи для покращення комунікації в академічному середовищі.	30
Модульна контрольна робота 2.	демонструвати знання основ психології здоров'я та благополуччя особистості в освітньому середовищі, уміння аналізувати та застосовувати механізми підвищення освітньої мотивації у суб'єктів освіти.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проєкт/робота (за наявності)		100

8.2 Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3 Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посіб. Харків, 2016. 260 с.
2. Козлакова Г. О., Орос І. І., Силадій І. М. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Берегово: ЗУІФР, 2017. 32 с.
3. Міляєва В.Р. Педагогіка та психологія вищої школи: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Психологія та педагогіка вищої школи» для студентів спеціальності 053 «Психологія» ОС «Магістр». К.: НУБіП України, 2024. 222 с.
4. Нагаєв В. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Харків: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
5. Немченко С. Г., Крижко В. В., Шумілова І. Ф., Старокожко О. М., Голік О.Б. Педагогіка вищої школи: підруч. Бердянськ : БДПУ, 2020. 517 с.
6. Педагогіка вищої школи: збірник тестових завдань. Уклад. В. І. Кобаль. Мукачево: МДУ, 2016. 74 с.
7. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / О. І. Федоренко, В. О. Тюріна, С. П. Гіренко, С. М. Бойко, М. О. Котелюх, П. Д. Червоний, О. В. Медведєва; за заг. ред. О. І. Федоренко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
8. Педагогіка та психологія вищої школи (Частина І. Педагогіка вищої школи): хрестоматія ; навч. посібн. Уклад. Світлана Володимирівна Виговська; Оксана Вікторівна Васюк. Київ: ЦП «Компринт», 2017. 797 с.
9. Практикум з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи». Соловей М. І., Кудіна В. В., Спіцин Є. С. Київ: Ленвіт, 2013. 71 с.

